

ANAMARIA TRANCĂ

DUMITRU CRISTIAN TRANCĂ

**INFRAȚIUNILE INFORMATICE
ÎN NOUL COD PENAL**

Anamaria Trancă

Dumitru Cristian Trancă

**INFRAȚIUNILE
INFORMATICE ÎN NOUL COD PENAL**

Universul Juridic

București

-2014-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2014, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TRANCĂ, ANAMARIA

**Infracțiunile informatice în Noul Cod de procedură
penală / Anamaria Trancă, Dumitru Cristian Trancă. - București :
Universul Juridic, 2014**

ISBN 978-606-673-366-3

I. Trancă, Dumitru

343(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

tel.: **021.314.93.15**

DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Abrevieri

art.	articol
C. Ap.	Curtea de Apel
C. pen. 1968	Codul penal din 1986
dec. pen.	decizia penală
Ed.	Editura
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
NCP	noul Cod penal
NCPP	noul Cod de procedură penală
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
p./pp.	pagina/paginile
pct.	punctul
s. pen.	secția penală
sent.	sentință
vol.	volumul

CAPITOLUL 1

Considerații generale

Reglementarea infracțiunilor informatice în legislația națională a avut loc subsecvent ratificării Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la data de 23 noiembrie 2001¹, și în concordanță cu Decizia-cadru a Consiliului din 28 mai 2001 de combatere a fraudei și a falsificării mijloacelor de plată, altele decât numerarul (2001/413/JAI), soluția inițială a legiuitorului din punct de vedere al tehnicii normative fiind de a reglementa infracțiunile informatice în funcție de valoarea socială vătămată și de specificul faptelor, prin Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic² și, respectiv, Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, în Titlul III, „Prevenirea și combaterea criminalității informatice”.

Soluția inițială a legiuitorului, de a reglementa infracțiunile informatice în două acte normative speciale distincte, nu a fost, așa cum practica judiciară a demonstrat, cea mai fericită opțiune. Din nefericire, nici soluția legislativă actuală, corespondentă noului Cod penal intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014, nu este cu mult mai inspirată, de această dată legiuitorul optând pentru reglementarea infracțiunilor informatice sub un unic acoperământ legislativ, dar în titluri distincte, soluție care, în fapt, diferă doar formal de vechea reglementare, în opinia noastră această opțiune

¹ Ratificată prin Legea nr. 64/2004 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001, publicată în M. Of. nr. 343 din 20 aprilie 2004.

² Republicată în M. Of. nr. 959 din 29 noiembrie 2006.

neoferind nici în prezent o soluție satisfăcătoare pentru multiplele probleme de practică neunitară cauzate de reglementarea anterioară.

În oricare dintre formulele preferate de legiuitor însă, este cert că reglementarea infracțiunilor informatice este o necesitate pentru peisajul infracțional autohton, chiar și pentru simplul motiv că, din punct de vedere statistic, faptele ilicite de natură informatică ocupă poate cel mai important loc în cadrul formelor de infracționalitate exportate, cu arie de comitere ce depășește teritoriul național, în strânsă competiție cu infracțiunea de trafic de persoane și trafic de minori.

Ne permitem să remarcăm în acest context că acest fenomen de extindere a faptelor de criminalitate informatică nu este, evident, în nicio măsură o dovadă a intelectului superior al generațiilor mai vechi sau mai noi de infractori români, ci, dimpotrivă, doar o consecință firească a diversificării metodelor infracționale destinate obținerii de beneficii ilicite semnificative cu efort minim, practica judiciară dovedind că cea mai mare parte din infracțiunile informatice comise în condițiile unor grupuri infracționale organizate și cu elemente transfrontaliere au fost concepute, organizate și finanțate chiar de persoane condamnate sau cercetate anterior pentru infracțiuni ce nu necesită din partea infractorilor capacități intelectuale extraordinare, precum infracțiunile de trafic de persoane sau minori, trafic de droguri, șantaj ș.a.m.d.

Una dintre trăsăturile specifice ale fenomenului de infracționalitate informatică este, firește, adaptabilitatea mijloacelor infracționale folosite și evoluția lor foarte rapidă, în strânsă legătură cu dezvoltarea tehnicii informaționale și a diversificării exponențiale a posibilităților de folosire a internetului.

Această specificitate a fost cauza conturării unui fals mit în practica judiciară cu privire la capacitatea intelectuală a persoanelor ce comit infracțiuni de acest tip, concepție ce a avut ca efect, din nefericire, o optică exagerat de clementă din partea organelor judiciare în cadrul procesului de individualizare a sancțiunilor. Or, în mod obiectiv, sunt deosebit de rare acele situații

în care persoanele deduse judecării pentru comiterea unor fapte de acest gen posedă și capacități intelectuale superioare și care ar justifica aplicarea unui regim sancționator mai clement în dorința de a salvarda, în măsura posibilului, posibilele beneficii pe care o astfel de persoană, posesor al unui pretins intelect impresionant, le-ar aduce colectivității.

O mare parte a fenomenului infracțional de tip informatic este constituită din fapte (precum *skimming*-ul, *phishing*-ul, fraudarea site-urilor de licitații online și alte mijloace de inducere în eroare a utilizatorilor de platforme de comerț online) ce presupun cel mult cunoștințe medii de informatică pe care le dețin majoritatea membrilor generațiilor mai tinere, fără un efort intelectual deosebit. Așa cum cazuistica recentă a dovedit, fapte de acest tip pot fi comise de persoane cu minime capacități de autodidacți, cunoștințele tehnice necesare comiterii unor astfel de fapte putând fi obținute din surse informaționale existente în mediul virtual, inclusiv sub forma unor blog-uri sau forumuri oculate, unde sunt discutate virtual diversele metode infracționale, persoanele ce frecventează astfel de platforme obținând în acest mod o instruire efectivă în vederea comiterii de fapte de criminalitate informatică. În definitiv, dacă făptuitorii acestui tip de infracțiuni ar fi, într-adevăr, ca regulă, posesorii unor abilități intelectuale extraordinare, atunci și practica judiciară ar trebui să fie mult mai săracă. Or, dimpotrivă, volumul dosarelor penale și numărul sentințelor de condamnare stau dovadă contrară.

Mai mult, practica judiciară a dovedit că este suficientă participarea unei singure persoane ce deține cunoștințe informatice specifice în cadrul unui grup infracțional organizat constituit din persoane cu trecut infracțional divers pentru a asigura obținerea unor beneficii ilicite la un nivel impresionant și cu minim de efort. În general, acest nivel minim de cunoștințe se obține, spre exemplu, după frecventarea doar a primului an în cadrul unei facultăți de profil sau, în numeroase cazuri, mult mai devreme, în timpul cursurilor liceale.

Una dintre problemele relevante și cărora noua reglementare în materie penală nu le-a găsit o soluție adecvată este concursul de texte incriminatorii și de aici nesiguranța în stabilirea a unei încadrări juridice unice aplicabile situațiilor de fapt similare, cu consecința, evident, a creării unor situații de inechitate între destinatarii legii penale.

Una dintre cauzele opiniilor contradictorii și prea diversificate în practica judiciară cu privire la stabilirea unei încadrări juridice corecte situațiilor de fapt date a constituit-o, în reglementarea anterioară punctului februarie 2014, faptul că situații de fapt similare sau chiar identice erau sancționate din punct de vedere penal în cele două acte normative menționate, cu caracter special față de Codul penal, dar nesupuse ele însele vreunui rang de prioritate. Prin adunarea sub același acoperiș juridic a infracțiunilor din cele două legi speciale problema nu a fost soluționată în totalitate, întrucât această operațiune a fost mai degrabă una formală, redactorii Codului penal în vigoare omițând însă să facă o analiză a modului în care textele incriminatorii – care au fost reluate, în cea mai mare parte, *ad litteram* și în anumite cazuri particulare, chiar defalcate, cu consecința creării unui concurs formal de infracțiuni.

Dincolo de aceste probleme, care țin de acuratețe juridică și pot primi, în definitiv, rezolvare pe calea recursului în interesul legii sau a pronunțării unor hotărâri prelabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, o deficiență semnificativă semnalată de practica judiciară constă în înțelegerea insuficientă a mecanismului de comitere a acestui tip de infracțiuni, acest fenomen fiind vizibil îndeosebi la nivelul instanțelor judecătorești. Dacă la nivelul organelor de urmărire penală, în speță DIICOT, există unități de poliție judiciară, procurori și specialiști care își desfășoară activitatea profesională exclusiv în materia infracțiunilor informatice, la nivelul instanțelor judecătorești o astfel de specializare, evident, este exclusă și capacitatea judecătorului de a se pune la curent cu noțiuni tehnice specifice acestui tip de infracțiuni este în mod obiectiv limitată, nu neapărat de timp sau de

varietatea cauzelor, ci de lipsa unui program susținut de informare, de educare în această materie. De altfel, acest dezavantaj se manifestă și la nivelul apărării și lipsa unei pregătiri specifice este resimțită ca un dezavantaj inclusiv de apărători. Lucrarea de față nu are pretenții doctrinare și nici nu are ambiția de a prezenta exhaustiv practica judiciară sau controversele existente, ci doar de a prezenta, într-o manieră, sperăm, utilă, chestiunile de drept care, la nivelul practicii Înaltei Curți, au fost considerate cele mai semnificative și mai sensibile în această materie.